

ЦИФРОВА ДИПЛОМАТІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ МАСОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ

В. Ю. Степанов,
Харківська державна академія культури
К. Г. Бричук,
газета «Печерськ»

У статті досліджено концептуальні погляди на цифрову дипломатію як інструмент масової комунікації в публічному управлінні. Наведено різні інтерпретації експертів – фахівців міжнародних відносин та інформаційних комунікаційних технологій для досягнення дипломатичних цілей. Особливу увагу приділено так званій «цифровій дипломатії» як формі публічної дипломатії, яка надає дипломатичні послуги як власним громадянам, так і громадянам зарубіжних країн. Обґрунтовано, що використання цифрової дипломатії у публічному управлінні дає змогу просувати зовнішньополітичні інтереси держави в рамках розвитку міжнародних відносин.

Ключові слова: цифрова дипломатія; публічне управління; масова комунікація; дипломатія; держава.

DIGITAL DIPLOMACY AS A MASS COMMUNICATION TOOL IN PUBLIC ADMINISTRATION

V. Yu. Stepanov,
Kharkiv State Academy of Culture
K. G. Brychuk,
«Pechersk» newspaper

The article considers conceptual views on digital diplomacy as a mass communication tool in public administration. The authors provide different interpretations of experts - specialists in international relations, information and communication technologies to achieve diplomatic goals. Particular attention is paid to the so-called «digital diplomacy» as a form of public diplomacy, which provides diplomatic services to its own citizens and countries abroad. According to the authors, the digital diplomacy usage in public administration allows to promote the foreign policy interests of the state in international relations development.

Keywords: digital diplomacy; public administration; mass communication; diplomacy; state.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. В епоху побудови інформаційного суспільства розвиток засобів масової комунікації (ЗМК) та інтернет-індустрії все більше зачіпає сферу міжнародних відносин. Особливого значення набувають цифрові технології як комунікативний канал та інструмент впливу на суспільну свідомість. Вони стають найважливішим інструментом просування зовнішньополітичних інтересів держав – публічної дипломатії. Це зумовлено багатьма факторами. Розвитку публічної демократії сприяють нові наукові концепції, які набувають все більшої популярності (Нестерович, 2016, с. 32–36; Цветкова, 2011, с. 109–122; Ninkovich, 1981, р. 221; Nye, 2008, р. 94–109; Zaharna, 2009, р. 86–100). На думку фахівців, уміле використання публічної дипломатії здатне забезпечувати реалізацію завдань на зовнішньополітичному ринку. Крім того, експерти пропонують розглядати публічну дипломатію з позиції масової комунікації (МК) – як засіб ді-

логової пропаганди. Такий вид дипломатії має на увазі інформування, діалог, вплив, просування зовнішньополітичних завдань в інших країнах (Nye, 2008, р. 99). При цьому сам феномен «дипломатія» вимагає від науковців переосмислення в умовах сучасного міжнародного інформаційного поля. У цьому разі так звану «цифрову дипломатію», яка не має будь-якої загальноприйнятої, закріпленої концептуальної основи, можна інтерпретувати як форму публічної дипломатії в публічному управлінні.

Аналіз останніх публікацій за проблематикою та визначення невирішених раніше частин загальної проблеми. У сучасних умовах глобалізації дипломатія зазнає значної трансформації. З'являється безліч наукових концепцій, які присвячені так званій «цифровій дипломатії» – новому зовнішньополітичному інформаційному ресурсу як інструменту МК міжнародного інформаційного поля. Автори «цифрової дипломатії» з урахуванням розвитку інтернету, супутникового телебачення, мобільного зв'язку, сучасних тех-

© Степанов В. Ю., Бричук К. Г., 2020

нологій і ЗМК переглядають принципи цифрової дипломатії (Барышников, 2012, с. 121–128; Bjola; Davenport, 2009; Hanson, 2012, р. 34–41; Lewis, 2014; U.S. Department Of State, 2010; U.S. Department Of State, 2015).

Наприклад, Ф. Хансон визначає цифрову дипломатію як використання масових інформаційних комунікаційних технологій (і особливо інтернет) для досягнення дипломатичних цілей. При цьому він відзначає низку напрямів цифрової дипломатії: управління знаннями, управління інформацією, консульський зв'язок і реагування, свобода інтернет тощо (Hanson, 2012, р. 34–41).

Д. Льюїс вважає, що для спілкування в інформаційному суспільстві цифрова дипломатія використовує цифрові інструменти МК у публічному управлінні. На його думку, інтернет певним чином впливає на міжнародні відносини. По-перше, при розробці важливих політичних рішень збільшується кількість суб'єктів, залучених до світових процесів. Одночасно зменшується контроль держави в цьому процесі. По-друге, інтернет прискорює поширення точної або помилкової інформації про подію, по-третє – дає змогу швидко й ефективно надавати традиційні дипломатичні послуги як власним громадянам і уряду, так і за кордоном (Lewis, 2014).

На думку А. Фішера, перевага соціальних мереж полягає в тому, що вони дають можливість охопити громадян інших країн в режимі реального часу. При цьому соціальні мережі – ключовий канал для охоплення свідомості молоді, що є однією з основних цілей у сфері публічної дипломатії.

Цього погляду дотримується і американський політолог Е. Поттер. Цифрову дипломатію він розглядає як інструмент МК, який забезпечує цілеспрямовану взаємодію з громадськістю в публічному управлінні (Potter, 2002, р. 23).

Аналіз публікацій за проблематикою (Мусаєва, 2019; Bjola, 2012; Cifrovaya diplomatiya SSHA; U.S. Department Of State, 2010; U.S. Department Of State, 2015) дає підстави зробити висновок, що цифрові технології МК виводять публічну дипломатію на новий рівень – цифрову дипломатію як інноваційний спосіб ведення дипломатичної діяльності. Все це зумовлює актуальність тематики дослідження.

Формулювання цілей (мети) статті. Мета статті – розглянути цифрову дипломатію як форму публічної дипломатії, інструмент масової комунікації в публічному управлінні.

Виклад основних результатів дослідження та їх обґрунтування. Досліджуючи цифрову дипломатію в публічному управлінні, варто звер-

нутися до формування та реалізації публічної дипломатії США.

Значимо, що публічна дипломатія США проводиться державними і наволодержавними структурами і ґрунтується на сукупності МК, публічної та громадської дипломатії. При цьому особлива увага приділяється іноземній аудиторії, навчанням іноземних студентів (культурна дипломатія), освітнім грантам, програмам міжнародних обмінів, інформаційної протидії міжнародному тероризму, зовнішньополітичним опонентам США (Stengel, 2014).

Серед інструментів публічної дипломатії США найбільш ефективним є вища освіта США як лідера у світі за кількістю студентів-іноземців. На думку заступника держсекретаря США з питань громадської дипломатії та зв'язків з громадськістю Річарда Стенгела, вища освіта є одним з головних американських активів, освітні інститути США – лабораторіями демократії, а знання англійської мови необхідне для успіху в глобальній економіці (Stengel, 2014).

Слід зауважити, що в публічній дипломатії США при здобутті американської вищої освіти Держдепартамент особливу увагу приділяє програмам міжнародних обмінів – проектам для майбутніх лідерів (стипендії Fulbright, the International Visitor Leadership Program, the Future Leaders Exchange – FLEX program, The Kennedy-Lugar Youth Exchange and Study - YES program, American Council of Young Political Leaders – ACYPL, Study of the US Institutes for Student Leaders – SUSI, International Leaders in Education Program – ILEP / IREX, Hubert H. Humphrey Fellowship). Додатково розроблені спеціалізовані програми для різної аудиторії: зарубіжних письменників, бізнесменів, жінок, учителів та ін. (The International Writing Program (IWP), Salzburg Global Seminar, FORTUNE / US State Department Global Women's Mentoring Partnership, Teaching Excellence and Achievement Program (TEA) / IREX). Як результат випускниками американських програм обміну є 75 нобелівських лауреатів і 450 глав держав (Bureau of educational).

Крім того, Держдепартамент США в багатьох країнах світу підтримує масове дистанційне навчання (т. Н. Massive open online courses – MOOCs) з різної тематики – від підприємництва до інжинірингу (т. Н. Science, technology, engineering and mathematics – STEM). При цьому провайдерами є такі освітні платформи, як Coursera, edX, Udacity, Open CourseWare (Bureau of educational; the U.S. Department of State. MOOC camp).

Великий вплив на публічну дипломатію США справляє не тільки зовнішня політика США, а й національний бренд США. Для формування національного бренду США залучено як бізнес-спільноту, так і Американську торгову палату (AmCham з представництвами в 108 країнах) з культурними інститутами (МакДоналдс, Дісней, Голлівуд, Смітсонівський інститут і Карнегі-хол) (Wang, 2017).

Відзначимо, що, незважаючи на розвиток публічної дипломатії у сучасному суспільстві, класична дипломатія продовжує зберігати свої базові функції та інститути, тобто мирними засобами захищати зовнішньополітичні інтереси держави. Однак з урахуванням впливу сучасних соціальних, політичних, економічних і технологічних процесів, форми та методи класичної дипломатії трансформуються. Так, бурхливий розвиток засобів МК на початку XXI ст. стало причиною посилення інформаційної взаємодії і перетворення інформації у важливий політико-економічний ресурс (Барышников, 2012, с. 121–128). Все це дає підстави припустити якісні зрушення, які можуть статися у змісті і призначенні самого феномену «дипломатія».

Таким чином, під впливом глобалізації та засобів МК зародилася особлива форма дипломатії – так звана «цифрова дипломатія» (Baryshnikov, 2011, р. 78–79). Якщо порівнювати з класичною дипломатією, то цифрова дипломатія ставить перед собою більш широкі цілі – зміцнення дружніх зв'язків і встановлення співпраці між людьми в різних країнах (Цветкова, 2011; Under Secretary of State, 2011).

Цифрова дипломатія в США отримала розвиток при адміністрації Джорджа Буша-молодшого в 2002–2003 рр. У цей час було започатковано масове перенесення традиційних радіо- і телеканалів міжнародного мовлення в інтернет. Відтоді цифрову дипломатію можна назвати «цифровою» версією публічної дипломатії (Дипломатія Web 2.0), тобто з'явився спосіб впливу на зарубіжну аудиторію і міжнародну ситуацію за допомогою новітніх засобів МК та сучасних інформаційних технологій (Цветкова, 2011; Advancing U.S. foreign policy; Vjola; Cifrovaya diplomatiya SSHA).

Із цього часу цифрова дипломатія США починає застосовувати соціальні мережі в дипломатичній практиці уряду країни. Починається цифрове забезпечення взаємодії американських дипломатів із зарубіжними користувачами інтернету (IT Strategic Plan, 2010). Завдяки засобам МК до дипломатичної практики починають

долучатися широкі верстви населення. Цифрова дипломатія як інструмент МК стає одним з напрямів у публічному управлінні. Для активізації своєї політики Держдепартамент США став використовувати потенціал впливу цифрової сфери інтернету на користувачів персональних комп'ютерів і власників мобільних телефонів (U. S. Department Of State, 2010; U.S. Department Of State, 2015; World Internet Usage, 2011; Zaharna, 2009).

Таким чином, цифрова дипломатія, по суті, являє собою технологічний інструмент. Можна припустити, що в основу цифрової дипломатії США покладено ідейні підстави – цінність демократії і ліберальних свобод. Їх ефективно втілює інформаційна політика *Гугл, Фейсбук, Твітер* та інших компаній американської інтернет-індустрії. На думку американського аналітика із зовнішньої політики пані Слотер (*Anne-Marie Slaughter*), держави, що володіють розгалуженими інформаційними каналами і комунікаціями, здатні визначати глобальний порядок денний (Slaughter, 2009).

Цифрову дипломатію як інструмент масової комунікації в публічному управлінні з часткою ймовірності можна прирівняти із зовнішньополітичним аналогом електронного уряду. При цьому цифрова дипломатія може ефективно створювати позитивний імідж країни, налагоджувати позитивні союзні відносини онлайн, інформаційно та психологічно впливати на зарубіжну аудиторію для досягнення необхідного результату та ін.

У зв'язку із цим можна навести приклад висловлювання про значення мережі «Інтернет» автора стратегії публічної дипломатії НАТО Стефані Бабст: «Всесвітня павутина» відіграє в XXI столітті приблизно ту саму роль, що форум для стародавніх римлян з тією різницею, що наш «форум» глобальний і віртуальний. Сьогодні він дає змогу людям усієї планети спілкуватися з друзями, шукати роботу, просувати власний бізнес або організувати ралі. Але це не все. Соціальні медіа – Фейсбук, Твітер або відеохостинговий сайт «Ютуб» – все більшою мірою стають інструментами впливу звичайних людей, їх користувачів на міжнародну політику... Як ставиться до цих процесів НАТО? Безумовно, НАТО не просто сторонній спостерігач у глобальному онлайн-світі. Ми були свідками появи цього феномену і визнаємо його величезні можливості. Ми маємо намір всіляко підтримувати його і хочемо стати активними учасниками цифрового світу. При цьому ми усвідомлюємо, що кіберпростір несе в собі певні ризики і виклики, що користування со-

ціальними мережами повинно йти рука об руку з дотриманням фундаментальних демократичних правил» (Babst).

Серед фахівців засобів МК існує термінологія, яку використовують для спілкування за допомогою мережі «Інтернет», а саме: публічна дипломатія Web 2.0 (Public diplomacy Web 2.0), цифрова дипломатія (digital diplomacy), інтернет-дипломатія (Internet diplomacy), дипломатія соціальних мереж (Twitter diplomacy) (Барышников, 2012, с. 121–128; Цветкова, 2011, с. 109–122). Вони визначають цифрову дипломатію як механізм впливу на зарубіжну аудиторію за допомогою засобів МК (Potter, 2002).

Висновки і перспективи подальших досліджень. Підбиваючи підсумки, можна констатувати, що здійснений аналіз особливостей цифрової дипломатії як інструменту масової комунікації у сфері публічного управління в умовах суспільного

розвитку дав змогу охарактеризувати її як структурну складову сучасної публічної дипломатії.

Сучасний глобальний розвиток засобів МК, масове використання можливостей інформаційно-комунікаційних технологій зумовлюють інтенсивний розвиток цифрової дипломатії як інструменту МК у сфері публічного управління.

У цифровій дипломатії все частіше використовуються інститути неурядових організацій, бізнес-спільноти як всередині країни, так і для інших держав. При цьому виникає небезпека втрати державою повного контролю над реалізацією зовнішньої політики та національних інтересів.

Проблеми використання так званої «цифрової дипломатії» в умовах глобалізації багато в чому залишаються частиною кон'юнктурного політичного дискурсу і потребують подальшої наукової розробки.

Список використаних джерел

- Барышников Д. Н. «Цифровая дипломатия» и государственный суверенитет в эпоху глобализации. *Вестн. СПбГУ*. 2012. Серия 6. Вып. 4. С. 121–128.
- Мусаева Г. К. Цифровая дипломатия США как инструмент «умной силы». *Концепт* : науч.-метод. электрон. журн. 2019. № 4. URL: <http://e-koncept.ru/2019/193022.htm>
- Нестерович В. Іноземне мовлення США в системі американської публічної дипломатії. *Віче*. 2016. № 7–8. С. 32–36. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/viche_2016_7-8_14
- Цветкова Н. А. Программы Web 2.0 в публичной дипломатии США. *США и Канада: экономика, политика, культура*. 2011. № 3. С. 109–122.
- Advancing U.S. foreign policy through eDiplomacy. The Washington Post. URL: https://www.washingtonpost.com/politics/advancing-us-foreign-policy-through-ediplomacy/2012/07/01/gJQA-dOedGW_story.html?noredirect=on&utm_term=.0075bcbf5d27
- Baryshnikov D. N. Cultural Diplomacy at the Age of Globalization. *Journal of International Scientific Publications: Language, Individual & Society*, 2011. Vol. 5. P. 1. P. 74–87.
- Bjola C. Digital Diplomacy: From Tactics To Strategy. URL: https://www.washingtonpost.com/politics/advancing-us-foreign-policy-through-ediplomacy/2012/07/01/gJQAdOedGW_story.html?noredirect=on&utm_term=.234bc0d687df
- Bureau of educational and cultural affairs, the U.S. Department of State. About the Assistant Secretary. URL: <https://eca.state.gov/about-bureau/about-assistant-secretary>
- Bureau of educational and cultural affairs, the U.S. Department of State. MOOC camp. URL: <https://eca.state.gov/programs-initiatives/mooc-camp>

References

- Baryshnikov, D. N. (2012). Cifrovaja diplomatija» i gosudarstvennyj suverenitet v jepohu globalizacii [Digital diplomacy and state sovereignty in the era of globalization] *St. Petersburg [in Russian]*.
- Musaeva, G. K. (2019). Cifrovaja diplomatija SShA kak instrument «umnoj sily» [US digital diplomacy as a smart power tool]. Retrieved from: <http://e-koncept.ru/2019/193022.htm>
- Nesterovich, V. (2016). Inozemne movlennja SShA v systemi amerykans'koi' publichnoi' dyplomatii' [US foreign broadcasting in the system of American public diplomacy]. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/viche_2016_7-8_14
- Cvetkova, N. A. (2011). Programmy Web 2.0 v publichnoj diplomatii SShA [Web 2.0 Programs in US Public Diplomacy] *St. Petersburg [in Russian]*.
- Advancing U.S. foreign policy through eDiplomacy. Retrieved from: https://www.washingtonpost.com/politics/advancing-us-foreign-policy-through-ediplomacy/2012/07/01/gJQA-dOedGW_story.html?noredirect=on&utm_term=.0075bcbf5d27
- Baryshnikov, D. N. (2011). Cultural Diplomacy at the Age of Globalization *Journal of International Scientific Publications: Language, Individual & Society*. P. 74–87.
- Bjola, C. Digital Diplomacy: From Tactics To Strategy. Retrieved from: https://www.washingtonpost.com/politics/advancing-us-foreign-policy-through-ediplomacy/2012/07/01/gJQAdOedGW_story.html?noredirect=on&utm_term=.234bc0d687df
- Bureau of educational and cultural affairs, the U.S. Department of State. About the Assistant Secretary. Retrieved from: <https://eca.state.gov/about-bureau/about-assistant-secretary>

- Cifrovaya diplomatiya SSHA, RISS. URL: <https://riss.ru/analytics/7003>
- Davenport L. E. *Jazz Diplomacy. Promoting America in the Cold War Era.* Jackson : University Press of Mississippi, 2009. 219 p.
- Fisher A. Using social media in public diplomacy. *Take Five.* URL: <https://takefiveb-log.org/2013/02/19/the-use-of-social-media-in-public-diplomacy-scanning-e-diplomacy-by-embassies-in-washington-dc>
- Hanson F. Baked in and wired: eDiplomacy@State. Foreign Policy Paper Series. Washington, DC : Brookings Institution. 2012. № 30. P. 34–41.
- IT Strategic Plan: Fiscal Years 2011–2013 Digital Diplomacy. US Department of State. 2010. September 1. URL: <http://www.state.gov/m/irm/rls/148572.htm>
- Lewis D. Digital diplomacy. *Gateway House.* 2014. URL: <http://www.gatewayhouse.in/digital-diplomacy-2>
- Potter E. *Cyber-diplomacy: Managing foreign policy in the twenty-first century.* Ontario : McGill-Queen's Press, 2002. P. 23.
- Ninkovich F. *The Diplomacy of Ideas: U.S. Foreign Policy and Cultural Relations, 1938–1950.* N. Y. : Columbia, University Press, 1981. 221 p.
- Nye J. Public Diplomacy and Soft Power. *Annals of the American Academy of Political and Social Science.* 2008. Vol. 616. P. 94–109.
- Babst Stefanie. Стратегия обеспечения безопасности 2.0. URL: http://www.gazeta.ru/comments/2011/10/19_x_3805886.shtml
- Stengel Richard. A Message to the Public Diplomacy Community. URL: <https://www.state.gov/r/remarks/221768.htm>
- Slaughter A. *America's Edge.* Foreign Affairs. 2009. № 1. January / February. URL: <http://www.foreignaffairs.com/articles/63722/anne-marie-slaughter/americas-edge>
- Under Secretary of State J. McHale at the Exchange 2.0 – U.S. Institute of Peace, Washington, DC, April 27, 2011. URL: <http://translations.state.gov/st/english/texttrans/2011/04/20110427151131su0.4071423.html#ixzz1y05O736B>
- U.S. Department Of State. The 2010 Quadrennial Diplomacy and Development Review (QDDR): Leading Through Civilian Power. URL: <https://2009-2017.state.gov/s/dmr/qddr/2010/index.htm>
- U.S. Department Of State. The 2015 Quadrennial Diplomacy and Development Review (QDDR): Leading Through Civilian Power. URL: <https://www.state.gov/s/dmr/qddr/index.htm>
- Wang Jay. Seeking Emotional Truth in Public Diplomacy. URL: <https://uscpublicdiplomacy.org/blog/seeking-emotional-truth-public-diplomacy>
- World Internet Usage and Population Statistics. World Internet Usage Stats. 2011. December 31. URL: www.internetworldstats.com
- Zaharna R. S. Mapping Out a Spectrum of Public Diplomacy Initiatives: Information and Relational Bureau of educational and cultural affairs, the U.S. Department of State. MOOC cam. Retrieved from: <https://eca.state.gov/programs-initiatives/mooc-camp>
- Cifrovaya diplomatiya SSHA. Retrieved from: <https://riss.ru/analytics/7003>
- Davenport, L. E. (2009). *Jazz Diplomacy. Promoting America in the Cold War Era.* Jackson : University Press of Mississippi.
- Fisher, A. Using social media in public diplomacy. Retrieved from: <https://takefiveb-log.org/2013/02/19/the-use-of-social-media-in-public-diplomacy-scanning-e-diplomacy-by-embassies-in-washington-dc>
- Hanson, F. Baked in and wired: eDiplomacy@State. Foreign Policy Paper Series. – Washington, DC: Brookings Institution. № 30. P. 34–41.
- IT Strategic Plan: Fiscal Years 2011–2013 Digital Diplomacy. US Department of State. 2010. Retrieved from: <http://www.state.gov/m/irm/rls/148572.htm>
- Lewis, D. Digital diplomacy. Retrieved from: <http://www.gatewayhouse.in/digital-diplomacy-2>
- Potter, E. (2002). *Cyber-diplomacy: Managing foreign policy in the twenty-first century.* Ontario. P. 23.
- Ninkovich, F. (1981). *The Diplomacy of Ideas: U.S. Foreign Policy and Cultural Relations, 1938–1950.* N. Y. Columbia. 221 p.
- Nye, J. (2008). Public Diplomacy and Soft Power. *Annals of the American Academy of Political and Social Science.* P. 94–109.
- Babst Stefanie. Strategija obespechenija bezopasnosti 2.0. Retrieved from: http://www.gazeta.ru/comments/2011/10/19_x_3805886.shtml
- Stengel Richard. A Message to the Public Diplomacy Community. Retrieved from: <https://www.state.gov/r/remarks/221768.htm>
- Slaughter, A. (2009). *Americans Edge.* Foreign Affairs. Retrieved from: <http://www.foreignaffairs.com/articles/63722/anne-marie-slaughter/americas-edge>
- Under Secretary of State J. McHale at the Exchange 2.0 – U.S. Institute of Peace (2011) Washington. Retrieved from: <http://translations.state.gov/st/english/texttrans/2011/04/20110427151131su0.4071423.html#ixzz1y05O736B>
- U.S. Department Of State. The 2010 Quadrennial Diplomacy and Development Review (QDDR): Lead-ing Through Civilian Power. Retrieved from: <https://2009-2017.state.gov/s/dmr/qddr/2010/index.htm>
- U.S. Department Of State. The 2015 Quadrennial Diplomacy and Development Review (QDDR): Leading Through Civilian Power. Retrieved from: <https://www.state.gov/s/dmr/qddr/index.htm>
- U.S. Department Of State. The 2015 Quadrennial Diplomacy and Development Review (QDDR): Leading Through Civilian Power. Retrieved from: <https://www.state.gov/s/dmr/qddr/index.htm>
- Wang Jay. Seeking Emotional Truth in Public Diplomacy. Retrieved from: <https://uscpublicdiplomacy.org/blog/seeking-emotional-truth-public-diplomacy>
- World Internet Usage and Population Statistics (2011). Retrieved from: www.internetworldstats.com

Communication Frameworks. Routledge Handbook of Public Diplomacy / ed. by N. Snow, Ph. M. Taylor. L. N. Y. : Routledge, 2009. P. 86–100.

Zaharna, R. S. (2009). Mapping Out a Spectrum of Public Diplomacy Initiatives: Information and Relational Communication Frameworks. P. 86–100.

Степанов Віктор Юрійович,

доктор наук з державного управління, професор, декан факультету менеджменту і бізнесу, Харківська державна академія культури, 61057, Україна, м. Харків, Бурсацький узвіз, 4

Бричук Костянтин Григорович,

кандидат наук з державного управління, головний редактор газети «Печерськ», м. Київ 01010, Україна, м. Київ, вул. Суворова, 15, к. 301

Цитування: Степанов В. Ю., Бричук К. Г. Цифрова дипломатія як інструмент масової комунікації в публічному управлінні. *Вісн. НАДУ. Серія «Державне управління»*. 2020. № 3 (98). С. 5–10.

Стаття надійшла: 12.08.2020

Схвалено до друку: 15.09.2020

Stepanov, Victor Yu.,

Doctor of Sciences in Public Administration, Full Professor, Dean of the Faculty of Management and Business,

Kharkiv State Academy of Culture, 4, Bursatskyi uzviz, Kharkiv, 61057, Ukraine

E-mail: vs2994018@gmail.com

<http://orcid.org/0000-0001-5892-4239>

Brychuk, Kostiantyn G.,

Ph.D in Public Administration,

Chief Editor of the «Pechersk» newspaper, Kyiv Room 301, 15, Suvorova St., Kyiv, 01010, Ukraine

E-mail: k.brychuk@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0003-3644-7261>

Citation: Stepanov, V. Yu., Brychuk, K. G. (2020). Tsyfrova dyplomatiia yak instrument masovoi komunikatsii u publichnomu upravlinni [Digital diplomacy as a mass communication tool in public administration]. *Bulletin of the NAPA. Series «Public Administration»*. Is. 3 (98). P. 5–10 [in Ukrainian].

Article arrived: 12.08.2020

Accepted: 15.09.2020